

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

IZVJEŠ E

**O RADU STALNOG POVJERENSTVA
ZA PROVEDBU INTEGRACIJE STRANACA U HRVATSKO DRUŠTVO
U 2014. GODINI**

Zagreb, lipanj 2015.

I. UVOD

Stalno povjerenstvo za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo (u daljnjem tekstu: Stalno povjerenstvo) osnovano je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 4. travnja 2013. godine *Rješenjem o imenovanju predsjednika i dijela članova Stalnog Povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo* u cilju uinkovite provedbe mjera integracijske politike utvrđene *Akcijskim planom za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine*.

Navedenim Rješenjem ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: ULJPPNM) imenovan je predsjednikom Stalnog povjerenstva, dok su članovi¹ predstavnici resornih tijela nadležnih za područje obrazovanja, zdravlja, socijalne politike, rada i zapošljavanja, kulture, stanovanja, unutarnjih poslova, vanjskih poslova, regionalnog razvoja i fondova Europske unije te predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

U 2014. godini Stalno povjerenstvo prošireno je imenovanjem predstavnika iz Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje te iz Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

U svrhu operativne provedbe planiranih zadaća i izvještavanja Stalnog povjerenstva o tijeku provedbe i mogućim poteškoćama vezanima uz provedbu planiranih aktivnosti osnovana je *Radna skupina Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo* (u daljnjem tekstu: Radna skupina).

Obveza je Stalnog povjerenstva sastajati se dva puta godišnje, a po potrebi i češće. U slučaju potrebe, Stalno povjerenstvo može imenovati i *ad hoc* radne skupine za rješavanje pojedinih problema vezanih za integraciju stranaca u hrvatsko društvo, u koje se osim stručnjaka resornih tijela na operativnoj razini imenuju i predstavnici lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizacija civilnoga društva.

¹ Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira jesu li u zakonima ili drugim propisima korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod - članak 43. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08)

II.

SJEDNICE STALNOG POVJERENSTVA

U 2014. godini Stalno povjerenstvo sastalo se dva puta: 11. lipnja 2014. godine i 15. prosinca 2014. godine.

• Prva sjednica Stalnog povjerenstva - 11. lipnja 2014. godine

Dana 11. lipnja 2014. godine održana je u prostorijama ULJPPNM-a u 2014. godini prva sjednica Stalnog povjerenstva. Istoj su nazo ili ravnatelj ULJPPNM-a u svojstvu predsjednika Stalnog povjerenstva te ostali članovi koje čine predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva kulture, Ministarstva zdravlja, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i ULJPPNM-a.

Dnevni red sjednice sastojao se od sljedećih točaka:

1. Predstavljanje novih članova Stalnog povjerenstva
 2. Izvješće o provedbi mjera iz *Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine* u 2013. godini
 3. Višegodišnji program za Fond za azil i migracije
 4. Izvješće sa sastanaka Nacionalnih kontaktnih točaka o integraciji
 5. Uključivanje azilanata u sustav učenja hrvatskog jezika
 6. Najava provedbe mjere 2. Akcijskog plana - 'Izrađivanje info letaka o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo'
 7. Predstavljanje MIPEx-a – *Migrant Integration Policy Index*, situacija u Republici Hrvatskoj prema posljednjem istraživanju
 8. Razno
1. Predstavljanje novih članova Stalnog povjerenstva

Na prvoj sjednici Stalnog povjerenstva predsjednik Stalnog povjerenstva izvijestio je članove o izmjenama u sastavu Stalnog povjerenstva temeljem *Rješenja o imenovanju dijela članova Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo* koje je dana 06. veljače 2014. godine donijela Vlada Republike Hrvatske. Novim članovima imenovani su Viktorija Rončević ispred Ministarstva rada i mirovinskoga sustava i dr.sc. Igor Vidanek ispred Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

2. Izvješ e o provedbi mjera iz Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u podru ju integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine u 2013. godini

ULJPPNM zadužen je za izradu izvješ a o provedbi mjera iz *Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u podru ju integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine* (u daljnjem tekstu: Akcijski plan), koji je usvojen na sjednici Vlade Republike Hrvatske 25. srpnja 2013. godine. ULJPPNM je prikupio podatke i o itovanja nositelja i sunositelja mjera te je izradio nacrt izvješ a o provedbi mjera u 2013. godini za razdoblje od 01. kolovoza do 31. prosinca 2013. godine.

U nacrtu izvješ a istaknuto je da tijela kontinuirano provode odre ene mjere koje su nužne za uspješnu provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo, ponajprije u smislu informiranja ranjivih skupina stranaca, tj. azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom o njihovim pravima i obvezama. Mjerama iz Akcijskog plana taj bi se postupak trebao dodatno unaprijediti, a posebno izradom novog info letka o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo.

Tako er, podaci o provedbi mjera iz Akcijskog plana upu uju na dobru koordinacija nadležnih tijela te na sustavnu suradnja istih s organizacijama civilnoga društva, posebno s Hrvatskim Crvenim križem.

U nacrtu izvješ a tako er je utvr eno je da je aktivnosti odnosno mjere iz Akcijskog plana, iji je jedan od sunositelja bila ukinuta Agencija za upravljanje državnom imovinom, preuzeo Državni ured za upravljanje državnom imovinom te je istaknuta uspješna suradnja s . Ministarstvom socijalne politike i mladih.

Nadalje, o itovanja nadležnih tijela ukazala su na velik izazov u sustavu integracije stranaca u vidu uklju ivanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, povratnika i stranaca u odgojno – obrazovne ustanove zbog u enja hrvatskoga jezika. Sukladno mjeri 2. iz strateškog podru ja 'U enje jezika i obrazovanje', nositelji mjere su uredi državne uprave u županijama, pu ka otvorena u ilišta, osnovne škole i druge ustanove koje imaju odobrenje za izvo enje programa osnovnog obrazovanja odraslih, dok su sunositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo socijalne politike i mladih te Hrvatski zavod za zapošljavanje. ULJPPNM o provedbi ove mjere nije dobio relevantne podatke, osim sljede ih komentara Ministarstva unutarnjih poslova: "Poteško e se javljaju prilikom upisa tražitelja azila u obrazovni sustav, jer ne znaju hrvatski jezik te ih pojedine škole odbijaju upisati iz razloga što ne mogu s njima uspostaviti komunikaciju niti odgovaraju i napredak. Problem sporazumijevanja prisutan je i kod azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, kao i stoga što se djeci u praksi ne omogu uje dodatno u enje hrvatskoga jezika i drugih nastavnih predmeta, što je zakonski propisano kao obveza." Nadalje, Ministarstvo unutarnjih poslova je u svom o itovanju tako er istaknulo problem prilikom upisa azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom na fakultete zbog informacijskog sustava koji se strogo dijeli na hrvatske i strane državljane, uslijed ega dolazi do problema prilikom podnošenja zahtjeva za upis na fakultet.

Kao najve i problem, ipak, istaknut je te aj hrvatskoga jezika za odrasle azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom koji se ne provodi od kraja 2011. godine. U trenutku dostave o itovanja nadležnih tijela utvr ena je potreba uklju ivanja 43 osobe u te aj

hrvatskoga jezika. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta osvrnulo se na sve prethodno navedene izazove istaknuvši sljede e:

Sukladno Zakonu o azilu ("Narodne novine", broj 79/2007, 88/2010 i 143/2013), azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na osnovno, srednje i visoko obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljanin u skladu s posebnim propisima.

Sukladno Zakonu o azilu do 2013. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta donijelo je niz propisa kojima se tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom, a koji se uklju uju u sustav obrazovanja u Republici Hrvatskoj, omogu ava u enje hrvatskoga jezika, povijesti i kulture:

- Pravilnik o na inu provo enja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 89/2008),
- Program hrvatskoga jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante (Narodne novine, broj 129/2009),
- Program hrvatskoga jezika za pripremnu nastavu za u enike osnovne i srednje škole koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik (Narodne novine, broj 51/2011),
- Nastavni plan i program hrvatskoga jezika za tražitelje azila, azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom starije od 15 godina radi pristupa srednjoškolskom obrazovnom sustavu i sustavu obrazovanja odraslih (Narodne novine, broj 100/2012),
- Pravilnik o provo enju pripreme i dopunske nastave za u enike koji ne znaju ili nedostatanu znaju hrvatski jezik i nastave materinskoga jezika i kulture države podrijetla u enika (Narodne novine, broj 15/2013).

Prema postoje im propisima i programima u enje hrvatskoga jezika provodi se u osnovnim i srednjim školama u kojima se nalaze u enici azilanti. U trenutku odnošenja o itovanja za izradu izvješ a u obrazovni sustav bile su uklju ene 22 osobe i to 2 u predškolskom odgoju i obrazovanju, 10 u osnovnoškolskom, 7 u srednjoškolskom te 3 u sustavu visokog obrazovanja (Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske).

U 2013. godini Izmjenama i dopunama Zakona o azilu (NN 143/2013), u lanku 50. dana je zakonska podloga za izradu programa u enja hrvatskoga jezika, povijesti i kulture radi uklju ivanja azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo (ne samo u obrazovni sustav Republike Hrvatske). Program u enja hrvatskoga jezika namijenjen je azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom koji se ne uklju uju u odgojno-obrazovni sustav, ve se integriraju u hrvatsko društvo. Istaknuto je da je navedeni program u trenutku izvještavanja bio u fazi izrade, a izra ivalo ga je Stru no povjerenstvo sa zadatkom osmišljavanja kra eg i jednostavnijeg programa s fleksibilnijim pristupom u enju jezika prilago enom specifi nim potrebama osoba koje ga u e, a s ciljem što jednostavnijeg i lakšeg uklju ivanja navedenih skupina u društveni život Republike Hrvatske. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta bilo je dužno donijeti program do kraja 2014. godine, a njegovo donošenje planirano je u IV. kvartalu 2014. Novi program trebao bi odrediti na ine i uvjete provedbe, kao i nositelje realizacije programa (model provedbe). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta snosilo bi troškove poha anja programa hrvatskoga jezika za azilante i

strance pod supsidijarnom zaštitom, a u skladu s osiguranim sredstvima u Državnome proraunu za 2014. godinu i projekcijama za 2015. i 2016. godinu.

Naposljetku, istaknuta je nužnost hitne provedbe mjera koje unatoč zadanim rokovima nisu provedene u 2013. godini.

Pritom je istaknuta važnost sredstava iz Fonda za azil i migracije, koje Republika Hrvatska nastoji osigurati kroz Višegodišnji program, te je stoga kao posebno značajno istaknuta pravovremena i kvalitetna priprema za prijavu za korištenje EU sredstava.

3. Višegodišnji program za Fond za azil i migracije

Ministarstvo unutarnjih poslova zaduženo je za koordinaciju izrade Višegodišnjeg programa za Fond za azil i migracije. Sukladno izvješću u toj tijela sve primjedbe relevantnih tijela usvojene su i uvrštene u program te slijedi upućivanje istog Europskoj komisiji. Odobrenja nacionalnih programa od strane Europske komisije očekuju se u razdoblju od 6 mjeseci nakon podnošenja istih. Stalno povjerenstvo obvezalo se redovito pratiti situaciju vezano za Fond za azil i migracije i usvajanje nacionalnog Višegodišnjeg programa.

4. Izvješće sa sastanka Nacionalnih kontakata o integraciji

45. sastanak Nacionalnih kontakata o integraciji održan je dana 2. travnja 2014. godine u Briselu. Ravnatelj ULJPPNM-a, ujedno predsjednik Stalnog povjerenstva, je Nacionalna kontakata ka za Republiku Hrvatsku te je izvijestio nazove o temama sastanka.

U fokusu sastanka nalazila se rasprava o izmjeni Zajedničkih temeljnih načela useljeničke migracijske politike EU. Budući da je u posljednjih 10 godina došlo do značajnih promjena u gospodarskom, društvenom i političkom kontekstu u Europi i šire, Europska komisija smatra da bi Zajednička temeljna načela trebala razmatrati u tzv. post-stockholmskom kontekstu. Stoga, kako bi se potvrdio nastavak predanosti nacionalnih vlada Zajedničkim temeljnim načelima, Europska komisija je istaknula da je u 2014. godini vrijeme za promišljanje o postignutome i o tome što je potrebno i moguće uiniti za njihovo unaprjeđenje i primjenu, kao i za rješavanje područja koja su u nedostatnom obimu pokrivena načelima.

Također je istaknuto da je sukladno zaključcima s neformalnog sastanka Strateškog odbora Vijeća za useljavanje, granice i azil, koji je održan u Ateni, 14. i 15. siječnja 2014. g., izrađen *Nacrt zaključaka Vijeća i predstavnika vlada država članica o integraciji državljanima trećih država koji zakonito borave u Europskoj uniji*. Povod za promicanje integracije državljanima trećih država je upravo 10. godišnjica od usvajanja Zaključaka o uspostavi zajedničkih temeljnih načela useljeničke migracijske politike EU, radi čega se smatra da je neka od načela potrebno nadopuniti i/ili prilagoditi.

Nacrt zaključaka je raspravljan u dva navrata na Radnoj skupini Vijeća za useljavanje, migracije i protjerivanje, u formaciji migracija – 29. travnja i 7. svibnja 2014. godine. Nakon zadnjeg sastanka pokrenuta su dva kruga tzv. "tihe procedure", u kojoj je sudjelovala i Republika Hrvatska.

Ovim dokumentom zemlje članice bi ponovno potvrdile svoje obveze sukladno Zajedničkim temeljnim načelima. Tijekom procedure potrebno je postići i dogovor o sljedećim aspektima vezanima za Zajednička temeljna načela kako bi se i dalje razvijala u cilju jačanja integracije useljenika u EU:

a) Poduzimanje daljnjih napora radi postizanja uravnoteženog pristupa zaštiti osnovnih vrijednosti europskih društava, u cilju suzbijanja predrasuda i poštivanja različitosti te jačanja tolerancije i nediskriminacije u europskim društvima;

b) Razvijanje dobrovoljne suradnje između zemalja primateljica i zemljama podrijetla u fazi prije odlaska, što bi moglo olakšati prijem i integraciju na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Države članice mogu raditi zajedno sa zemljama podrijetla i informirati građane iz zemalja podrijetla o rizicima nezakonitih migracija i mogućnostima zakonitih migracija te olakšati učenje stranih jezika i stručno osposobljavanje;

c) Primjena holističkog pristupa integraciji, što podrazumijeva politike i mjere koje se odnose na specifične potrebe pojedinaca i pojedinih skupina useljenika, za koje postoji rizik da će biti izloženi socijalnoj isključenosti;

d) Poticanje uključivanja privatnog sektora u nastojanja da se poštuje različitost, jačanja nediskriminacija na radnom mjestu i blisko suradnje sa socijalnim partnerima i civilnim društvom.

5. Uključivanje azilanata u sustav učenja hrvatskog jezika - u okviru rasprave pod točkom 1. i 3.

Predsjednik Stalnog povjerenstva istaknuo je da je o ovoj točki Dnevnog reda raspravljano u okviru točke 1.

6. Najava provedbe mjere 2. Akcijskog plana - 'Izrađivanje info-letka o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo'

ULJPPNM je u okviru strateškog područja 'Međuresorna suradnja' nositelj mjere 2. *Izrađivanje info letka o osnovnim informacijama za integraciju stranaca hrvatsko društvo*. U rujnu 2014. godine predviđeno je osnivanje *ad hoc* Radne skupine koju bi činili predstavnici nadležnih tijela, posebno Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva rada i mirovinskog sustava, Ministarstva zdravlja, Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja te organizacija civilnoga društva.

7. Predstavljanje MIPEX-a – *Migrant Integration Policy Index*, situacija u Republici Hrvatskoj prema posljednjem istraživanju

Institut za migracije i narodnosti dostavio je ULJPPNM-u rezultate istraživanja o indeksu razvijenosti politika integracije migranata, tj. MIPEX (*Migrant Integration Policy Index*). Istraživanje u Republici Hrvatskoj provedeno je temeljem podataka dostupnih do studenog 2013. godine, a u izradi je sudjelovao velik broj domaćih stručnjaka s pravnih

fakulteta u Zagrebu i Osijeku, Instituta za migracije i narodnosti te organizacija civilnoga društva.

Indeks razvijenosti politika integracije (MIPEX) je referentni vodič i u cijelosti interaktivni alat za procjenu, usporedbu i unapređenje integracijskih politika. On mjeri razvijenost integracijskih politika u etrdeset europskih i sjevernoameričkih zemalja daju i tako pregled integracijskih politika u različitim sredinama.

Za razvoj istraživanja MIPEX u tim zemljama zaslužni su British Council i Migration Policy Group iz Bruxellesa (MPG). Upotrebljavaju i 148 indikatora, MIPEX utvrđuje stupanj ostvarivanja jednakih prava i odgovornosti stanovnika neke zemlje te potporu usmjerenu prema njihovim specifičnim potrebama radi ostvarivanja jednakih mogućnosti.

Za svih sedam područja javnih politika (mobilnost radne snage, spajanje obitelji, obrazovanje, politička participacija, stalni boravak, pravo na državljanstvo i antidiskriminacija) MIPEX identificira najviše europske i međunarodne standarde s ciljem postizanja jednakih prava, odgovornosti i mogućnosti za sve. Ti standardi temelje se na principu vladavine prava i pomažu unaprijediti javne politike u Europskoj uniji i državama članicama Vijeća Europe. Tamo gdje su standardi nedovoljno razvijeni upotrebljavaju se preporuke nastale u međunarodnim istraživačkim mrežama i civilnom društvu.

Republika Hrvatska je u MIPEX-u ostvarila ukupnu ocjenu 42 od 100, temeljem čega je donesen zaključak da se imigranti u Republici Hrvatskoj suočavaju s tek polovinom povoljnim integracijskim politikama. Ta činjenica Republiku Hrvatsku smješta pored balkanskih "novih" imigracijskih zemalja: Bugarske, Makedonije, Bosne i Hercegovine i Srbije. Istaknuto je da integraciju u Republici Hrvatskoj najviše promiču europski zakoni usvojenih nakon pridruživanja Europskoj uniji te da je imigrantima mnogo toga uskraćeno. Kao temeljne mogućnosti izdvojene su ciljane državne potpore za pronalaženje posla, unapređenje obrazovanja školske djece i politička participacija. Pritom je ujedno istaknuto da djeca imigranata, iako rođena u zemlji, ne ispunjavaju uvjete za stjecanje državljanstva roditeljem, a dvojno državljanstvo nije dopušteno, što se suprotstavlja trendu većine zemalja u kojima je provedeno istraživanje MIPEX.

Stalno povjerenstvo utvrdilo je da je ovo istraživanje, kao i ostala relevantna istraživanja, potrebno uzeti u obzir prilikom definiranja prioriteta rada Stalnog povjerenstva u okviru danih mogućnosti.

8. Razno

Prva sjednica Stalnog povjerenstva u 2014. godini dovršena je uz sljedeće zaključke:

1. ULJPPNM se obvezao svim nadležnim tijelima proslijediti izvješće o provedbi mjera iz Akcijskog plana na završno otvrdnjavanje radi pravovremenog upravljanja Nacrtom izvješća Akcijskog plana Vladi Republike Hrvatske u proceduru usvajanja;
2. Uputna je zamolba Ministarstvu unutarnjih poslova da izvijesti Stalno povjerenstvo o daljnjem razvoju dogovaranja u pogledu Višegodišnjeg programa za Fond za azil i migracije;
3. Tijela, koja to nisu učinila, obvezala su se u kratkom roku imenovati kontakt-osobe za područje integracije stranaca u hrvatsko društvo i podatke o tim osobama dostaviti

ULJPPNM-u du svrhu izrade liste kontakata i proslje ivanja iste svim relevantnim tijelima koja sudjeluju u procesu integracije stranaca u hrvatsko društvo u cilju stvaranja u inkovitijeg sustava.

- **Druga sjednica Stalnog povjerenstva - 15. lipnja 2014. godine**

Dana 15. lipnja 2014. godine održana je u prostorijama Ministarstva unutarnjih poslova u Zagrebu u 2014. godini druga sjednica Stalnog povjerenstva.

Sastanku su nazo ili ravnatelj ULJPPNM-a u svojstvu predsjednika Stalnog povjerenstva te ostali lanovi koje ine predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva kulture, Ministarstva zdravlja, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva graditeljstva i prostornoga ure enja, Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i ULJPPNM-a.

Dnevni red sjednice sastojao se od sljede ih to aka:

1. Migracijska politika Republike Hrvatske za razdoblje 2013.-2015. - pregled u injenog, definiranje izazova i najava izrade nove Migracijske politike;
 2. Akcijski plan za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u podru ju integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine u 2013. godini - pregled u injenog, definiranje izazova i najava izrade novog Akcijskog plana;
 3. Razno:
 - izvješ e sa sastanaka Nacionalnih kontakt to aka o integraciji
 - Info letak o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo
 - Višegodišnji program za Fond za azil i migracije.
-
1. Migracijska politika Republike Hrvatske za razdoblje 2013.-2015. - pregled u injenog, definiranje izazova i najava izrade nove Migracijske politike

Ministarstvo unutarnjih poslova istaknulo je zna aj ove sjednice zbog rasprave u cilju iznalaženja konkretnih rješenja aktualnih problema u okviru migracijske i integracijske politike u pogledu ranjivih skupina stranaca odnosno tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Republici Hrvatskoj.

Pritom je spomenuto Ministarstvo izvijestilo o postignutome u okviru Migracijske politike Republike Hrvatske za razdoblje 2013. - 2015. godine te je posebna pažnja posve ena radnjama poduzetim u izvještajnom razdoblju u podru ju vizne politike, statusnog pitanja stranaca, hrvatskog državljanstva, azila, integracijske politike, neregularnih migracija te hrvatskog iseljništva.

U kontekstu rješavanja statusnih pitanja stranaca istaknuto je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s izmjenama u pravnoj ste evini Europske unije (što se odnosi na izmjene i dopune Zakona o strancima, "Narodne novine", broj 74/13). Međutim, u trenutku održavanja druge sjednice Stalnog povjerenstva u pripremi je bio novi prijedlog Zakona o strancima. Nadalje, naglašeno je izdavanje jedinstvenog obrasca boravišne dozvole, odnosno biometrijske osobne iskaznice za strance, pri čemu su uvedene biometrijske dozvole boravka odnosno boravišna iskaznica u karti obliku.

U pogledu stjecanja hrvatskog državljanstva provedeno je ispitivanje uinku i potreba za izmjenom članaka 11. i 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu ("Narodne novine", broj 53/91, 70/91, 28/92, 130/11) te su kontinuirano primjenjivane uinku primjene tih članaka te problema prilikom njihove primjene.

Većano za problematiku azila, provedeno je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s izmjenama u pravnoj ste evini Europske unije. Također, poduzete su izmjene i dopune Zakona o azilu ("Narodne novine", broj 143/13), a u tijeku je izrada prijedloga novog Zakona. Ministarstvo unutarnjih poslova dodatno je zaposlilo tri djelatnika u Odjelu za azil te je objavljen interni oglas za dvoje djelatnika. Naposljetku, provodila se kontinuirana obuka djelatnika te je u izvještajnom razdoblju 6 djelatnika obučeno za trenere te su provedene dvije nacionalne obuke za 27 djelatnika.

Ministarstvo unutarnjih poslova također je izvijestilo da je u sklopu Prihvatilišta za tražitelje azila provedeno jačanje kapaciteta za provedbu postupka azila na način da je 1 djelatnik raspoređen na određene poslove, dok je raspisan javni natječaj za još 2 djelatnika. Nadalje, u izvještajnom razdoblju provedene su dodatne obuke za zaposlenike koji rade u sustavu azila, kao i obuka djelatnika u sklopu nacionalne obuke. Naposljetku, radilo se na uspostavi Prihvatilišta za tražitelje azila na odgovarajućoj lokaciji s kapacitetom od 600 mjesta, dok je Prihvatilište u Kutini uređeno za ranjive skupine s raspoloživih 100 mjesta.

U kontekstu neregularnih migracija Ministarstvo unutarnjih poslova izvijestilo je da je u izvještajnom razdoblju radeno na migracijskim profilima trećih država te je razmatran daljnji razvoj i unaprjeđenje politike upravljanja granicom. Također, poticao se dragovoljni povratak neregularnih migranata te se provodilo potpisivanje readmisijskog sporazuma s državama podrijetla i tranzita neregularnih migranata. Ujedno je usvojen novi, obvezujući i Protokol o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja - stranim državljanima. Naposljetku, u izvještajnom razdoblju u tijeku su bili radovi izgradnje objekta za smještaj djece i ostalih ranjivih skupina neregularnih migranata, kao i dva tranzitna prihvatna centra za strance u Trilju i Tovarniku.

U kontekstu izrade novog Zakona o strancima i Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti povedena je rasprava o problemima vezanima za prava i obveze tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, u cilju iznalaženja uinkovitih rješenja u sustavu azilne i integracijske politike. Rasprava je nastavljena u okviru 2. točke Dnevnog reda.

2. Akcijski plan za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine u 2013. godini - pregled u inženj, definiranje izazova i najava izrade novog Akcijskog plana

Izvješ e o provedbi mjera iz Akcijskog plana u 2013. godini usvojeno je na Vladi Republike Hrvatske Zaključkom od 23. srpnja 2014. godine, koji je ULJPPNM dostavio na znanje svim članovima Stalnog povjerenstva dopisom od 28. kolovoza 2014. godine. Izvješ e je tako er objavljeno na službenim stranicama ULJPPNM-a.

Izvješ e obuhvaća razdoblje druge polovice 2013. godine, tj. šestomjesečno razdoblje zbog njegovog usvajanja u srpnju 2013. godine i odnosi se na 29 mjera. Ukupno utrošena sredstva od strane nositelja i sunositelja mjera iznose 558.043,64 kn.

Izvješ em su utvrđeni izazovi koje je potrebno riješiti u narednom razdoblju, i to u četiri strateška područja:

- **Socijalna skrb i zdravstvena zaštita**

Jedna od mjera koja nije provedena u 2013. godini odnosi se na utvrđivanje opsega prava na zdravstvenu zaštitu za tražitelje azila koji su bili izloženi mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima nasilja kao i za tražitelje azila sa specifičnim zdravstvenim potrebama. Ministarstvo zdravlja je izvijestilo da će ta prava biti utvrđena odgovarajućim podzakonskim aktom sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj. Radna skupina je već osnovana u 2014. godini, budući da širina područja koja bi bila propisana podzakonskim aktom zahtijeva interdisciplinarni pristup navedenoj skupini stranaca.

Iz izvješća tako er proizlazi problem koji se javlja u praksi vezano za zdravstvenu zaštitu tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, koji je navodno nastao stupanjem na snagu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj. Sukladno odredbama ovog Zakona, tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom nisu osiguranici obveznog zdravstvenog osiguranja, već ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu za koju sredstva u državnom proračunu osigurava Republika Hrvatska, odnosno Ministarstvo zdravlja snosi troškove zdravstvene zaštite. Sukladno navedenom, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje raskinuo je ugovore s domovima zdravlja koji su pružali zdravstvenu zaštitu tražiteljima azila, te zdravstvena zaštita tražitelja azila nije osigurana na drugi način; azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom nisu upisivani u informacijski sustav te im se iz tog razloga ne izdaju uputnice, recepti i računi, uslijed čega ih liječnici ne primaju kao pacijente, osim u hitnu ambulantu.

U okviru rasprave vezane za zdravstvene zaštite ranjivih skupina stranaca oglasilo se Ministarstvo zdravlja, koje je upoznato s navedenim problemima te je pritom navedeno da je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 82/13), koji je stupio na snagu dana 01. srpnja 2013. godine, utvrđen opseg prava na zdravstvenu zaštitu, izmeđ u ostalih, tražiteljima azila, azilantima i

strancima pod supsidijarnom zaštitom te je utvrđeno da je Ministarstvo zdravlja tijelo državne uprave s lije pozicije se isplaćuju troškovi zdravstvene zaštite pružene navedenim osobama.

Naime, tražitelji azila i stranci pod supsidijarnom zaštitom nisu bili osiguranici obveznog zdravstvenog osiguranja, za razliku od azilanata koji su taj status ostvarivali sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju od 2008. do 2013. godine.

Za tražitelje azila do stupanja na snagu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj primjenjivale su se odredbe Zakona o azilu te pod-zakonskog akta donesenog temeljem toga zakona – Pravilnika o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Od lipnja 2014. godine u Prihvatnom centru Ježevo i Prihvatnom centru Porin, temeljem Ugovora zaključenog između Ministarstva zdravlja i Doma zdravlja Zagreb-Centar te Doma zdravlja Zagrebačke županije, osiguran je po jedan tim općebiteljske medicine svakog radnog dana za pružanje dijagnostičkih i terapijskih postupaka koji su nužni u otklanjanju neposredne opasnosti za život i zdravlje i neodgodive zdravstvene zaštite na razini primarne zdravstvene zaštite. Računski za troškove zdravstvene zaštite pružene tražiteljima azila i strancima koji nezakonito borave u Republici Hrvatskoj prosljeđeni su na naplatu Ministarstvu zdravlja.

Tijekom rasprave istaknuto je također da prestankom statusa osiguranika obveznog zdravstvenog osiguranja azilanti nailaze na probleme prilikom traženja zdravstvene usluge kod liječnika opće prakse koji ih ne mogu upisati odnosno kada im u ljekarnama ne mogu izdati lijek. Stoga je Stalno povjerenstvo usvojilo zaključak sukladno kojem je Ministarstvo zdravlja bilo dužno žurno izraditi detaljne upute o postupanju navedenim pružateljima zdravstvenih usluga do donošenja Izmjena i dopuna Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj, koje su sukladno Programu za preuzimanje i provedbu pravne ste evine EU za 2015. godinu predviđene za II kvartal.

Nadalje, postavljeno je pitanje vezano uz ostvarivanje prava za zdravstvenu zaštitu ranjivih skupina (tražiteljima azila koji su bili izloženi mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima nasilja kao i tražiteljima azila sa specifičnim zdravstvenim potrebama) za koje je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj predviđeno donošenje pod-zakonskog propisa. Ministarstvo unutarnjih poslova pritom je istaknulo da su navedene kategorije stranaca od ljeta 2014. godine smještene u Prihvatilištu za tražitelja azila u Kutini i da im nije osigurana zdravstvena zaštita. Ministarstvo zdravlja je odgovorilo da u lipnju 2014. godine, kada su sklopljeni ugovori između Ministarstva zdravlja i Doma zdravlja Zagreb-Centar te Doma zdravlja Zagrebačke županije, Prihvatni centar u Kutini nije radio.

Temeljem navedenog problema utvrđena je potreba organiziranja dodatnog sastanka između Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva zdravlja i ostalih relevantnih dionika. Sastanak će sazvati po etkom 2015. godine ULJPPNM. Do tada je zatraženo od Ministarstva zdravlja da u okviru svoje nadležnosti poduzme uinkovite mjere zaštite zdravlja navedenih skupina.

- **Smještaj i stanovanje**

U pogledu osiguravanja odgovarajućeg smještaja za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom Ministarstvo socijalne politike i mladih (u daljnjem tekstu: MSPM) dobilo je na korištenje 10 stanova, od kojih je iz sredstava Ministarstva adaptirano šest stanova. Sukladno navodima iz Izvješća o provedbi mjera iz Akcijskog plana izrađen je projektni prijedlog za dobivanje sredstava iz Fonda za azil i migracije za adaptaciju i opremanje ostalih stanova.

Pritom je također naveden da je pitanje fonda stanova u državnom vlasništvu u nadležnosti Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (u daljnjem tekstu: DUUDI). Stoga je MSPM zatražilo da ih se izvijesti o lokacijama koje bi odgovarale smještaju ranjivih skupina stranaca, u cilju mogućnosti obratiti se DUUDI-u.

U kontekstu osiguravanja smještaja za ranjive skupine stranaca Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje (u daljnjem tekstu: DUOSZ) pozvao je Ministarstvo unutarnjih poslova da im se obrati vezano za smještaj azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, budući da DUOSZ raspolaže velikim brojem stanova u područjima od posebne državne skrbi. Međutim, za njihovu dodjelu ponovno je nadležan DUUDI.

- **Učenje jezika i obrazovanje**

Jedan od izazova u sustavu integracije stranaca u hrvatsko društvo predstavlja učenje hrvatskoga jezika od strane azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. U Izvješću je navedeno da je Program učenja hrvatskoga jezika za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom koji se ne uključuje u odgojno-obrazovni sustav, već se integriraju u hrvatsko društvo u fazi izrade s rokom donošenja do kraja 2014. godine. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (u daljnjem tekstu: MZOS) izvijestilo je da je navedeni Program do 12. prosinca 2014. godine bio u javnoj raspravi.

Stalno povjerenstvo se složilo da je riječ o stručnom, više-manje metodičkom dokumentu te da jezični dio treba prepustiti stručnjacima lingvistima i metodikarima. Međutim, od iznimne važnosti u kontekstu integracijske politike je njegova stvarna provedba u praksi. Stoga je zaključeno da je od presudne važnosti utvrditi koje ustanove i organizacije zadovoljavaju uvjete provođenja ovog Programa te s njima uspostaviti kontinuiranu suradnju, kako bi se na kraju 2015. godine moglo utvrditi da se mjera doista provodi bez većih poteškoća i ograničenja.

MZOS je u okviru ove rasprave izvijestilo da u okviru javne rasprave nisu zaprimljeni komentari odnosno primjedbe te da je predviđeno usvajanje Programa do kraja 2014. godine. MZOS se u međuvremenu obratilo uredima državne uprave u županijama s upitom o ustanovama koje bi provodile navedeni Program, a o rezultatima će naknadno izvijestiti Stalno povjerenstvo.

Osim prethodno navedenog izazova u Izvješću su istaknuti problemi u praksi prilikom upisa tražitelja azila u obrazovni sustav, s obzirom da isti ne govore hrvatski jezik te ih pojedine škole odbijaju upisati iz razloga što ne mogu s njima uspostaviti komunikaciju niti ostvariti odgovarajućeg napredak.

Problem pri sporazumijevanju prisutan je i kod azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, a djeci se navodno u praksi ne omoguđuje dodatno učenje hrvatskoga jezika i drugih nastavnih predmeta, što je zakonski propisano kao obveza.

Također, prilikom upisa azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom na fakultet, zbog informacijskog sustava koji strogo dijeli hrvatske i strane državljane, dolazi do problema prilikom podnošenja zahtjeva za upis na fakultet. Problem se javlja i u slučaju priznavanja ranije stečenih znanja i kompetencija i nemogućnosti dokazivanja istih.

Navedene probleme i izazove potrebno je dodatno razmotriti i pronaći i odgovarajuća rješenja u narednoj godini.

- **Zapošljavanje**

Jedan od razloga nezadovoljavanja uvjeta za konkuriranje azilanata na hrvatskom tržištu rada odnosi se na nepoznavanje ili nedovoljno poznavanje hrvatskoga jezika. Stoga je Stalno povjerenstvo zaključilo da je nužno dodatno razvijati aktivnosti u ovom području i usmjeravati ih na nezaposlene azilante i na njihovo jačanje uključenje u programe obrazovanja, prije svega radi učenja hrvatskoga jezika, ali i u programe obrazovanja za stjecanje stručnih vještina potrebnih tržištu rada.

Pritom je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava (u daljnjem tekstu: MRMS) istaknulo značaj uključivanja projekata iz područja rada i zapošljavanja ranjivih skupina stranaca u Operativne programe za strukturne fondove.

Naposljetku, zaključeno je da Republika Hrvatska mora izraditi novu kvalitetnu migracijsku politiku, u kojoj će sva resorna tijela biti jednako uključena, budući da je vrlo važno da se stranci, posebno ranjive skupine, uspješno integriraju u hrvatsko društvo. Također je istaknut primjer pojedinih zemalja članica EU koje uspješno provode migracijsku, te posebno integracijsku politiku. U tom kontekstu dana je osnova za razmatranje određenog vida suradnje s nekom od tih zemalja u budućem razdoblju.

3. Razno:

- **izvješće sa sastanaka Nacionalnih kontaktnih točaka o integraciji**

Predsjednik Stalnog povjerenstva je u svojstvu nacionalne kontaktnočke za integraciju izvijestio o svom sudjelovanju na 46. sastanku Nacionalnih kontaktnih točaka za integraciju održanom 16. listopada 2014. godine u Briselu.

Između ostalog, izvijestio je o imenovanju novog povjerenika za područje migracija, unutarnjih poslova i građanstva g. Dimitrisa Avramopouloua.

Nadalje, predstavnici Europske komisije su napomenuli da je u tijeku provedba projekta u suradnji s Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju (u daljnjem tekstu: OESS), u okviru kojeg se izražuju indikatori za integraciju stranaca u području zapošljavanja, obrazovanja, stanovanja, diskriminacije i građanske integracije, uključujući i analizu svih država članica OESS-a.

U pogledu Fonda za azil i migracije, to nije za azil, migracije i integraciju Europska komisija je izvijestila da je 19 država članica EU predalo formalne višegodišnje programe, među kojima i Republika Hrvatska. Odobravanje programa predviđeno je po etkom 2015. godine.

U pogledu razvoja Godišnjeg Radnog Programa 2014. za tzv. *Union Actions* koje su usvojene u kolovozu 2014. godine, odobrena su sredstva od 12 milijuna eura. Međutim, projekti iz područja integracije nisu uzeti u obzir. Za 2015. godinu planirana su sredstva od 28 milijuna eura, u okviru kojih veliki dio mora biti odobren za aktivnosti integracije.

- **Višegodišnji program za Fond za azil i migracije**

MUP-a izvijestilo je Stalno povjerenstvo o fazi u kojoj se nalazi hrvatski **Višegodišnji program za Fond za azil i migracije**, budući da je većina tijela sudjelovala u njegovoj izradi.

Višegodišnji program je od strane Republike Hrvatske službeno podnesen Europskoj komisiji dana 01. listopada 2014. godine. U međuvremenu su zaprimljeni komentari Europske komisije te je u trenutku izvještavanja u tijeku bilo usklađivanje s istim. Po dovršetku usklađivanja planirano je poslati dokumenta Europskoj komisiji na posljednje razmatranje.

Ujedno je napomenuto da na razini Europske unije nisu usvojene sve potrebne uredbe te je stoga nepoznat mehanizam provedbe programa. Posljednja uredba trebala bi biti usvojena u svibnju 2015. godine, zbog čega postoji mogućnost da unatoč odobrenom programu Republika Hrvatska još neko vrijeme neće moći provoditi planirane projekte.

- **Info letak o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo**

ULJPPNM koordinira izradu Info letka o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo. Riječ je o brošuri koja će sadržavati osnovne informacije o sustavu integracije stranaca po pojedinim strateškim područjima. U rujnu 2014. godine sazvana je Radna skupina Stalnog povjerenstva u kojoj sudjeluju predstavnici svih relevantnih tijela, Hrvatskoga Crvenog križa i organizacija civilnoga društva, a uključeni su i Institut za migracije i narodnosti.

Iako je riječ o mjeri iz Akcijskog plana s rokom izvršenja do kraja 2014. godine, Radna skupina je zaključila da će brošura biti tiskana u 2015. godini, kako bi se osiguralo više vremena i bolja kvaliteta teksta. ULJPPNM je istaknuo da će brošura biti javno predstavljena u okviru jednog od događanja po etkom 2015. godine na temu integracijske politike, o čemu svi biti na vrijeme obaviješteni.

Na kraju druge sjednice Stalnog povjerenstva MUP je uputio zamolbu svim institucijama da se prilikom razmatranja na prijedloge Zakona o strancima i Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti posebna pozornost obrati problemima koji su istaknuti pod točkom 2. Dnevnog reda te da predlože konkretna rješenja.

DUSOZ je najavio po etak izrade novog Zakona o stambenom zbrinjavanju po etkom 2015. godine te je u tom kontekstu upu ena zamolba nadležnim tijelima za dostavom prijedloga za smještaj azilanata.

ULJPPNM je za prvo tromjese je 2015. godine najavio izradu izvješ a o provedbi mjera iz Akcijskog plana za 2014. godinu. Usvajanje izvješ a planirano je u drugom tromjese ju 2015. godine.

ZAKLJU AK

Stalno povjerenstvo za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo i njegova radna skupina zaduženi su za nadzor nad provedbom mjera iz Akcijskog plana.

U cilju što u inkovitije provedbe mjera i rješavanja problema u podru ju integracije stranaca u hrvatsko društvo, posebno ranjivih skupina stranaca poput azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, Stalno povjerenstvo i njegove *ad hoc* radne skupine sastale su se tijekom 2014. godine nekoliko puta te su zahvaljuju i tim sastancima riješena važna pitanja u sustavu integracije.

Stalno povjerenstvo, koje koordinira ULJPPNM, nastavit e i u narednom razdoblju nadzor nad provedbom mjera iz Akcijskog plana te e ukazivati na nedostatke i izazove u sustavu integracije u cilju uspješne integracije stranaca u hrvatsko društvo.